

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, A. M.DC.XXIX

Dominica Infra Octavam Nativitatis Domini.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56232)

& aduersus vitiuorum insultus & impetus armare: simulque certissimam æternæ beatitudinis obtinendæ spem impertiri: quam concedere nobis omnibus dignetur, venturus propediem in mundum vnigenitus Dei filius. Amen.

DOMINICA INFRA OCTAVAM NATIVITATIS DOMINI.

Partes.

1. *Qua utilitas meditationis.*
2. *De admiratione Mariae & Ioseph.*
3. *De ruina & signo.*
4. *De Anna in templo assiduitate.*

Erant Ioseph, & Maria mater Iesu, mirantes super his quæ dicebantur de illo. Luc. 2.

FIGURA.

Exod. 15.

SACROS Moyſis libros volutanti, sacramque Templi suppellectilem intuenti, occurrunt in tabernaculo foederis duo Cherubim, qui extensas alas habentes auerſis Propitiatorium vultibus contemplantur, quod singularis admirationis signum est. Ipsum quoque in Euangelio hodierno legere videor: in quo duo noui Cherubim, Maria scilicet Deipara, & Ioseph, sanctarum meditationum alas extendentes, nouum illud Propitiatorium, Iesum Christum in templo intuentur & obtuſeſcunt. Nihil hic præter admirationes, prophetias & vaticinia occurrit; quæ vt digne exprimamus paracliti Spiritus auxilium implorandû, & in ipsum gloriosissimæ Deiparæ preces & interceſſio adhibenda. Hinc salu- tabimus eam verbis quibus olim paranympus Gabriel eam allocutus est, *Aue Maria,*

I Lib. 4.

Oratorum princeps Tullius cum in quaestionibus Academicis de actione & operatione intellectus ageret, prudenter & docte admodum scripsit: *Est animorum ingeniorumque nostrorum naturale quasi quoddam pabulum, consideratio contemplatioque natura, a quo homo & erudito cogitatio est viuere.* Quod ille de rerum naturalium intuitu contemplationeque; equidem hodie de spiritua-

lium & diuinarum meditatione dicere audebo: solam nimirum rerum celestium, omniumque operum quæ Deus operatus est & indies operatur contemplationem, animorum nostrorum pabulum & delicias esse, hominiquè Christiano solam hanc considerationem, vitæ & spiritus loco existere. Atque hoc modo viuere solebat Psalmographus cû diceret: *Et Meditabor in omnibus operibus tuis: id est, quidquid agam aut cogitabo, opera semper tua meditabor, & omne exercitium meum erit, admirabilia tua contempleri.*

Jeremias cum hominis iusti perfectiones describeret, ait: *Sedebit solitarius, & tacebit, quia leuauit se super se.* Omne studium scilicet hominis pii & collecti erit, solitudinem & quietem sectari, tacere, linguæ frena compescere, quo animam sanctis exercitiis distineat & pascat: idque quia sancta quadam meditatione se super se eleuabit. Tria hic essentialia contemplationis membra notanda sunt: solitudo in primis, silentium, & spiritus quædam elatio, id est, vitæ perfectio & virtutum studium.

Tres partes meditationis essentialia sunt: solitudo in primis, silentium, & spiritus quædam elatio, id est, vitæ perfectio & virtutum studium.

Prodigiosa illa animalia, quæ tot mysteriorum matres sunt, *ibant & reuerſebantur instar fulguris coruscantis:* id est, magna celeritate. Docemur hoc emblemate, magna diligentia & festinatione, ab externo operum sanctorum exercitio, ad contemplationis studium, ab actione ad meditationem, à turbis ad requiem, à strepitu ad solitudinē, à præliis ad vmbra & gymnasium redeundum esse: atque in hoc animarum sanctarum perfectionem consistere.

Ezech. 1.

Hic sponsa illa in Canticis, sponsi & dilecti perfectiones enumerans pulchritudinem, labiorum & dentium decorem potissimum celebrat. *Guttur tuum sicut vinum in optimum dignum dilecto meo ad potandum, labius, ut ac dentibus illius ad ruminandum.* Per dentes hos & labia ad ruminandum apta, sanctæ exercitiū meditationis intelligere vult sponsa, simulque inuere, eos qui os ad ruminandum habent, id est res diuinas contemplandas, omni laude dignissimos esse, diuinæque maiestati gratissimos.

Cant. 7. Sponsa dilectum à meditatione rerum diuinarum laudat.

Et quoniam ruminacionis mentio incidit, reperio in Leuitico, omnia animalia, quæ bifida-

Leuit. 11.

dam vngulam non habent, nec cibum sumptum ruminant, immunda, Deoque inuisa quodammodo cenferi, Bisida hæc vngula, caritatis signum est: ruminatio autem, denotat eos qui caritate carent, & superfluum vngues in pauperes sua effundendo, nõ diuidunt, item eos qui non ruminant, id est, diuina opera nunquam ob oculos habent, ab omnipotente reici, ac velut immundos & abortiuos reprobari.

Mundus inferior cum superiore connectitur.

Docet in meteorologicis Aristoteles, inferiorem hunc mundum necessario cum superiori connecti & copulari debere, vt nimirum siderum potentia, & influxus cœlestes, occultæque qualitates astrorum rebus inferioribus communicentur. Id ipsum de animarum nostrarum statu iudico: nimirum animam & mentem nostram diuinam semper coniunctam & annexam esse debere, idque per assiduum amorem & contemplationem perpetuam: vt nempe influxus cœlestes, & luminis illius supernaturalis radij in eam descendant, quibus illustrata vita æternæ fructus producat: & ad hoc nos adhortatur Propheta, *Accedite ad eum & illuminamini.*

Psal. 33. Conferuatur omnia, iuncta suis principiis.

Omnia quoque in esse suo conferuantur, cum causis & principiis suis, è quibus ortum habent, annexa manent, in istique continentur. Hinc pisces in aqua, planta & germina in terra, beltæ in siluis & agris viuunt & degunt. Mens igitur hominum, quæ è cœlo & Deo immediate ortum sumpsit, vt ipsi quam proxime vniatur, & in ipso habitet necesse est, vt nimirum in esse suo permaneat per eum, à quo originem duxit & descendit. Hoc autem per solam rerum diuinarum meditationem fieri potest.

Ecclesi. 6.

Ad hanc, quam dixi meditationem nos adhortatur Sapiens, dum ait: *Constatum tuum habet in præceptis altissimi, & in mandatis eius assiduus esto, & ipse dabit cor.* Dare autem cor, nihil est aliud quam rerum diuinarum intelligentiam tribuere, & affectum erga cœlestia animo imprimere, qui in sceleratis & impiis hominib. inueniri nequaquã potest, de quib. & Psalmista: *Nesciuerunt (impii) neq; intellexerunt, in tenebris ambulant,* adeo vt sancta meditatio cœlestiumque ac supernarum rerum contemplatio hominem prudentem & cau-

Psal. 87.

rum reddat intellectumque eius illuminet. Testatur hoc August. in Meditationum lib. meditationis effecta enumeras, *ipsa*, inquit, *pariet scientiam: scientia compunctionem, compunctio deuotionem, deuotio incendit orationem:* respexit scilicet ad verba illa Psalmographi. *Psal. 38. In meditatione mea exardescet gnus.*

Nam quemadmodum calor qui in aqua est, ab igne subiecto, aut sole superimminente, non autem ab aqua, procedit adeo vt ipsa igne aut sole remoto ad suam redeat naturam & frigescat: ita deuotionis feruor (teste D. Thoma) à rerum cœlestium meditatione proficiscitur, qua ablata, ignis succensus paulatim deficit, ac pietatis ille ardor sensim extinguitur, itaq; anima ad pristinum statum, ad nugas sc. solitas & voluptates quibus olim assuevit, reuertitur. Quamobrem qui ignem hunc in pectore suo perpetuum esse cupit, & hoc calore semper æstare desiderat: nunquã à Deo debet recedere (ille enim ignis consumens est) verum maiestati eius in dies quam proxime accedere. Huius autem accessus & familiarioris commercii causa ipsa est meditatio: quæ præterquam quod animam succendat, recreat etiam & veras eidem delicias adfert. Quod testimonio è sacra pharetra de prompto norum faciam.

Pius ille rex Dauid, cum delicias quas ex Dei operum contemplatione interdum in animo sentiebat, attentius secum perpenderet, præ gaudio & exultatione exclamatur. *Quam dulcia faucibus meis eloquia tua! super mel & fauum ori meo,* merito quidem, inquit Hieronym. nam postquam mel aut alius citras adfertur in stomachum demissus est, mensæque delicias, ablata, nullus in ore fereulorum sapor remanet: at verbum Dei incredibili suauitate reficit eos qui id ipsum assidue ruminant & meditantur. In cuius rei testimonium, loco verborum, *in iustificationibus tuis meditabor,* ex Hebræo quidam ibidem legerunt, *In mandatis tuis delicia labor:* quasi meditari, & deliciaricadẽ significatione diceretur; & doctus ille Felix adhuc sensum admodum idonee, Vulgata illa verba, *Nã & testimonia tua meditatio mea est, & consiliu meum iustificationes tue* hoc modo transtulit: *Etenim mandata tua solatio mea, & iustificationes tue veri consilii mei:* perinde ac si

ac si

ac si dixisset: nullæ animo occurrere maiores delicia queunt, nulla lætiora solamina obuenire, quam decreta tua, & misericordias tuas infinitas incõprehensibilesq; meditari.

Cæterum ipsa meditatio animo robur & vires suppeditat. Hinc cum Deus Samsonem omnium mortalium fortissimũ efficere vellet, in crinibus robur situm esse voluit: eoque tamen crinibus cum robore similitudo aut sympathia diuinam hic notare prouidentia, auditores per crines: namque ut ait Hieron. in verba illa Isaia, 3. *Erit pro crispã crine caluitiũ*, cogitationes desinantur. Deus igitur, ut demonstraret animæ vires, meditatione cogitationeq; consistere, Samsonis robur in

Animæ robur in meditationibus.

Hier. 12.

Exod. 30.

caesarie cõstituit. Quamobrem, Christiani, si daemones ipsi velitis esse superiores, si eorum impetus infringere: opera Dei assidua meditatione recolligite: cogitationesq; vestras ad cœlestia sustollite, ac si anima calueat, si erinibus his destituta fuerit, diabolus eo quo Sampsoni Philisthæi modo, vobis præualebit, & Dominũ in vos obtinebit. Quos quia Israelitæ nõ habebant, deplorat fortem eorum Hieremias. *Desolatione desolata est omnis terra, quia non est qui recogit et corde.*

Ita Dominus Mosem olim allocutus est, *Sume tibi aromata equalis ponderis, & cum in tenuissimum puluerem contuderis, pone ex eo in tabernaculo foderis.* Per aromata hæc & suffimenta Origenes opera supernaturalia quæ Christus nostri redimendi ergo edidit, qualia sunt lachrymæ quas effudit, suspiria quæ corde imo deduxit, sanguis quæ in nostri Redemptionẽ obtulit, ite amor aliaq; designari putat. Omnia hæc minutim in sanctæ & piæ meditationis mortario si teratur & tundantur suauissimum odorem edent. Nam ut aromata, nullum, nisi terantur, odorem emittunt, ita etiam diuina mysteria resq; cœlestes & ad Deum spectantes, nisi assidua contemplatione minutim subtiliterq; cõrundantur, nullum odorem dabunt.

Deut. 7.

Sublimem hanc Philosophiam Hebræos edoctrus Moyses, populo dicebat, *Recordaberis cuncti iunioris, per quod adduxit te Dominus Deus tuus, quadraginta annis.* Ad eundem modum & te, o homo, beneficium tibi a Deo in vita tua peregrinatione collatorum sem-

Tom. 1. Pars Hyemalis.

per recordari decet: quod per assidua meditationis auxilium obtinere poteris.

Difficilia aliquot in libris Eldre reperio *Esther. 4.* nigmata, quæ nemo facile soluat aut intelligat: quid est enim *Reuoca diem præteritũ, me- tir: vatum, & ignem pondera*: solutionem horum habere vultis? Ipsa meditatio omnia hæc facili negotio dissoluet: illa namque reuocat nobis in memoriam beneficia quæ a longo iam tempore in genus humanũ, & priuatim in nos ipsos collata sunt: vitæ quoq; breuitatem dimittitur, quæ nõ nisi vapor est ad modicum parens & aura inanior: ignem quoq; illum horribilem, tartareum inquam, secreta & tacita cogitatione ponderat, & intellectus statera imponit.

Exech. 1.

De animalibus illis ab Ezechiele Prophe- ta visis scriptum est, *Facies eorum & penna eorum extẽta desuper.* Facies intentionẽ, alæ vero eleuationẽ mentis denotant, quod omnis iustorũ cognitio & sollicitudo non nisi circa cœlestia versetur, & in omnib. suis actionib. non alium finem nisi Deum sibi proponant, in eumq; velut in scopum colliment. Atque hæc vni meditationi accepta referti debent, in cuius gratiam prolixum hoc exordiũ deduxi, quod in Euangelio hodierno gloriosam Virginẽ Mariam & Iosephum in templo cõtemplantes intuear, & extra se quodammodo raptos, cum Simeonis senis & Annæ viduæ vaticinia, & præconia de puero Iesu audiunt. Textus Euangelij hic est, *Erant Ioseph & Maria mater Iesu mirantes super his quæ dicebantur de illo.* De hoc themate dicturus & vtriusque admirationẽ vt admiremini effecturus, duas in partes ipsum distinguam. Prima Iosephi & Virginis stuporem proponam: secunda oracula & vaticinia Simeonis & Annæ Phanuelitidis recenserebo: atque ita mihi Euangelij medullam exsuxisse videbor.

II.

Auspicando igitur, non possum quin hæc admirationẽ demirer, quam & plurimi mecum Patres olim demirati sunt, vt Origenes, Fulgentius, Ambros. Bernard. S. Thomas, alijq; Si enim admiratio, vt quidam Philosophi docent, ignorantie filia: dicemusne Deiparam & Iosephum ignaros fuisse eorum quæ euetura erant: nequaquam. absit, vt eorum famam hoc obscuremus fuligine, & in

Admiratio ignorantie filia.

K ipsos

ipfos iniurij simus. At fatius fuerit dicere, hanc Virginis admirationem similem fuisse ei, qua Christus centurionis postea fidem admiratus est: *Audieris autem eius miratus est.* Quæ verba D. Thom. exponens, duo admirationis genera esse ait, vnam ab ignorantia proficiscentem, atq; hanc nec in Christo, nec in Deipara locum habuisse: alteram quæ ex obiecti magnitudine & maiestate ortum habet, atq; ita mundi capacitatem, terræ amplitudinem, cælestium orbium altitudinem maris profunditatem, astrarumque pulchritudinæ demiramur, quamuis omnia certissime nobis constent. atque hoc admirationis genere credendum est, Virginem in mysterij huius magnitudine obstupuisse.

Certum est igitur, stuporē hunc ex ignorantia non venisse: neque enim ambæ illæ mentes, sanctitate nobiles, ignorare poterāt, puerum hunc, Dei filium & mundi redemptorem esse. Hoc nempe, ex revelatione Spiritus sancti, ex Angelica salutatione, ex Magorum aduentu, pastorum adoratione, stella nouæ exortu, Prophetarum oraculis, demum ex vniuersa natiuitatis Iesu Christi serie quæ omnia huius rei certissima & manifestissima fuerunt indicia, cognouerāt. Sed mirabantur non sine stupore, cum attente considerarent ea, quæ Simeon & Anna de puero referebant: beneficia enim Dei quo magis agnoscuntur, quo maiorem in animis stuporem excitēt: atq; ideo melius eadem cognoscimus, cum attente contemplamur. Habet hoc nempe omnis meditatio vt maiorem rerum notitiā pariat; notitiā vero admirationem & stuporē. Testatur hoc Psalmographus dum ait, *ir. bilia testimonia tua, ideo scrutata est anima mea.* Perinde ac si dixisset, eo quod mihi magis mirabilia visa sunt: vel, eo quod mysteria tua mirabilia, idcirco anima mea diligentius & enucleatius eadem indagauit.

His ita præsuppositis, dicendum est, ignorantiam, ingratitude, & tepiditate Christianorum inde hodie potissimum ortum habere, quod Deiparæ & Iosephi exemplo opera Dei, ac præsertim mysterium incarnationis Dominica pro dignitate meditando non admirentur. Certissimum siquidem est,

Matth. 1.
Duo admirationis genera.

Virginis admiratio ab ignorantia non descendebat.

Psalm. 118.
Christiano. rum ignorantia ex eo ortum habet, quod opera Dei non meditentur.

nihil esse, quod animas mortalium edoceat magis, magisque in iis amorem diuinum excitet, simulque ad gratitudinem inuitet, quam assidua mysteriorum sacrorum recordatio meditatioque. Expertus id erat Dauid rex cum diceret, *Concaluit cor meum intra me, & in meditatione mea exardescet ignis.* *Psalm. 38.*

Hinc ipsa diuinorum beneficiorum contemplatio non incommode fornax accensa fornaci nominari poterit: ipsa namque, vt ignis ollam, comparat animam nostram succendit & calefacit: & tur. vt in olla flammam vi & vehementia omnes in fundo latentes sordes sursum ascendant, adeo vt & videri & despumari queant: ita cum quis meditationi rerum diuinarum intendit, tã aperte se diuina maiestas, sapiētia, bonitasque; illius obferuorē inclusum exseruit, oculisque; se nostris offeruit, vt imperfectionum nostrarum sordes quâprimū appareant, quo visæ despumentur, & vita in melius commutetur. Vtilitatem hanc è meditatione promanantem perspectam habes Psalmes ait, *nma* *Psalm. 62.*
tuus meditabor in te quia fisti adiutor meus.

Ipsa denique cordis nostri scopæ dici potest: quibus. vti etiam sunt Magnates & Principes ad animæ sordes euertendas: testis sit Israel rex Dauid dicens, *Mediatus sum nocti, cū corde meo Exexercitabar & scope am spiritum meum.*

Aromata, pigmenta, suffitus, & odoramenta exotica, quamdiu conclusa sunt, nullum odorem spirant: sed mox, vt in apertum proferuntur, & æta intuetur, omnia nidore cōplent, adeo vt etiã a longe distitis percipiuntur. Tapetes auro & bysso intertexti, pulcherrimasque; imagines exhibentes, quamdiu cōplicati sunt, ne videri quidē merentur, neque etiã ab aliis rebus vilioribus differunt: sed ad parietē extensi & expositi inclusam pulchritudinem ostendunt. Ad eundem prorsus modum in Christiane fidei mysteriis agitur: quæ nullū includere decorem, imo ne cōcipi quidē digna videntur, donec sancta meditatione latius explicata, & in apertum quodammodo prolata, seque; ostendant, amplitudinem, maiestatem, excellentiamque; suã manifestant Proxime huc accessit Aggeus Propheta cū metaphoricè diceret, *Qui merces conregabit, misit ea in sacculū pertusū.* *Agg. 1.* Denotare voluit, eū qui beneficiorum, quæ velut merces quæ-

Christiana mysteria romatis & tapetibus comparantur.

quædam coelestes sunt, à Deo acceptorū memoriā non conseruat, sed quāprimum obliuiscitur, in faccū ea pertusum cōiicere, & in terra obliuionis cōmorari videri, de qua locutus P saltes ait. *Nūquid cognoscitur in tenebris mirabilia tua, aut iustitia tua in terra obliuionis.*

Psal. 87.

Incarnationis mysterij dignitas.

At non fecit gloriosa Deipara, aut Ioseph coniux eius: sed vterq; in incarnationē, natiuitatemq; Iesu Christi, & quidquid in ea mirabile accidit, admirat⁹ est. Vt hinc discamus, cogitationes in eadem coniicere, i. e. diuina mysteria, ac præfertim ipsum incarnationis meditari: quod adeo sublime & nobile est, vt homines simul & angelos in admirationem rapiat, Proph. sanctissimos percellat, oracula vaticiniaq; omnia perturbet, naturā horrescere & vniuersos mortales admirari cogat: Abac. Proph. dum mentionem eius fieri audiret, tremit & pauescit, dicens, *Domine auidui auditionē tuam, & timui: quo loco lxx. legunt, expaui.*

Abac. 3.

Isa. 53.

De eo quid dicturus sit, Isaias ignorat, remq; credit esse incredibile, *Domine quis credidit auditui n. stro, aut brachium Domini cui reuelatū ē.* Ipsa quoq; Deipara, quæ sola plus q̄ omnes ad vnum Prophetæ de eodē nouerat, & Ioseph, cū Simeonem & viduā eiusdē mentionē facientes audiunt, stupore defixi admirantur, *Erant Ioseph & Maria mater Iesu mirantes super his quæ dicebantur de illo.*

Luc. 2.

Nihil Deus maius facere potuit quam humanam naturam assumere.

Horū igitur exemplo, anima mea, mysterij huius amplitudinē excellētiāq; demirare: quod tā nobile & excellens est, nihil vt Deus nobis conferre dignius, aut maius, aut modo aliquo nobiliori perfectioriq; nobis cōmunicare potuerit, quā dum per vnionē hypostaticā seipsum vidēdū, tangendū, & affabile hominibus dedit, quæ vno illam quę in cœlesti domicilio per beatitudinē habetur, longe antecellit. Atq; hæc opinio est Ioan. Damasc. cuius hoc axioma est, *Nil maius, quam quod Deus homo factus sit.* Fuit hoc sc. opus solius omnipotentis, & actus ab Altissimi descendēs dextera: quo nihil nec sublimius nec altius fieri aut ne mente quidem cōprehendi potest. Ipse siquidem Deus humanam naturā induens, eandē adeo nobilem reddidit, itaq; sublimauit, vt altius abscondere non posset. idē nimirum illi subiectū, hypostasim, sedem & domicilium dedit, quod sibi soli diuina na-

Lib. 3. orth. fid. c. 3.

tura selegerat, & in quo hæcenus sederat & habitauerat. Adeo vt is ipse homo, quem in rerum creatione Deus Angelis subiecerat, iisque inferiorem fecerat, in incarnationis mysterio super Angelorum naturam euectus sit, & quasi nobiliore electus sit.

Atque hinc forsitan, mea quidē sententia, angeli in Sacris litteris non nisi serui & ministri Dei appellantur: vt in loco illo Psalmorum. *Qui facis angelos tuos spiritus, & ministros tuos ignem vrantem, & melius adhuc Paulus, Omnes sunt administratorii spiritus.* Homines vero digniori nobilioriq; nomine fratres nucupantur. ð nomen vel auro redimendum! Hoc Paulus aperte testatus est, dum ait, *Propter quam causam non confunditur fratres eos vocare dicens, Narrabo nomen tuum fratribus meis, atq; hac affinitate gloriatus Bernard. ita in Cantica scribit. Puto spernere me Christus non potest, quia os ex ossibus meis & caro de carne mea est, quemq; vt fratrem habeo.*

Atq; ob hanc causam Ioannes, cum Angelum vidisset, eumq; adorare pronus voluisset: ab eodem mox audiuit: *Vide ne feceris; ego seruos deconseruus tuus sum & fratrum tuorum.* Notate clarant. hic Angeli huius prudentiam sapientiamq; qui postquam filius Dei carnem induit, ac similis nobis effectus est, cū videret homines fratres Dei factos, & huius affinitatis præstantiam cōsideraret, ab hominibus prius adorari solitus, homines ipsos iam adorare vult, eorumq; se seruum nuncupat & ministrum.

Sanctissimus Leo Pontifex cum diuinam hanc affinitatem & copulā efferret, attenteq; cōsideraret, hanc ad homines apostroph. dirigit, *gnosce ð homo dignitatem tuam, & diuina conser. factus natura noli in veterē similitatem de eneri conuersationis redire.* At paucissimos hodie reperire est sanctissime pontifex qui illius nobilitatem pro dignitate considerent, & honorē cuius participes facti sunt, & felicitatem quam adierunt perpendant: adeo vt de vnoquoq; singularim dici queat, quod de omnibus in genere olim dixit Psalmographus *Homo cum in honorē esset non intellexit, comparatus est iumentis insipientibus.* Atq; hæc est ratio cur Deipara & Ioseph hodie mirentur.

Dauid rex cum animo quandoq; repetere, quomodo Deus olim Angelum miserit,

qui Israelitas e captiuitate Aegypti educeret, & Dei vices suppleret; tanti beneficium hoc fecit, populumq; Israel adeo beatum existimauit, vt nullā in orbe nationem esse crederet, quę cum illo de felicitate auderet cōtendere. *Qua est autem, inquit, vt populus tuus Israel gem: in terra, proptio quam iuit Deus, vt vidimeret eam sibi in populum, & poneret sibi nomen?* Quid quęso de Christianis ille dixisset, si vidisset, non iam Angelum, sed Angelorum regem & dominum, imo totius vniuersi Deum, e cęlo in terram descendere, & eorum redimendorum causā non dico hominem, sed seruum fieri, vt eos in libertatem vindicaret? Hoc vero qui attente perpendit, & accurate considerat, facile respiciet, nullum in orbe populum Christianis feliciorem beatioremq; viuere.

Christia-
norum di-
gnitas.

Deut. 4.

Attentius secum perpendens Moses, Deū in montem Sinai dignatum fuisse descendere, & cum populo suo corā agere, ad omnem posteritatem beneficij huius memoriam voluit propagari, quo post venturi immortales ob hoc Deo gratias agerēt: *Interroga, inquit, de diebus antiquis, qui fuerunt ante te, ex die qua creauit Dominus hominem super terram, si facta est aliquando huiusmodi res, & audires populus vocem Dei loquentis, de medio ignis, sicut tu audiuisti & vidisti:* verba tua ipse assumam Moses, potiori q; iure quam in tuos, Christianorum cęterum cōpellabo: Interroga de diebus antiquis, & pręteriti temporis memoria repete vltimam, inquire annos & dies iam inde a mundi primordio, ac dispice, si simile quid vnquam acciderit, Deum scilicet cęlo descendisse, humanā carnem induisse, in stabulo narum, in pręsepio inter animalia reclinatum, circumcissioni subactum, morte turpissima ignominiosissimaq; effectū: quis audiuit vnquam eum loquentem, vt nos eum loquentem audiuimus? quis eum vidit, vt in hac natiuitatis die eum nos in incarnationis & pręsentationis mysterio adhuc videmus, in quo Ioseph & Maria, auditis de filio Simeonis vaticiniis, obstupescunt?

ierem. 31.
Mysterium
incarna-
tionis mo-

Mysterij scilicet huius excellentiam maiestatemq; admirantur; de quo Ieremias agens, quasi de re quadam noua & insolitalocutus est: *Creauit Dominus nomen super terrā,*

scemina circumdabit virum, quam nouitatem num quid hoc modo explicat Augustinus: Portans omnia verbo virtus sua ab infirmitate portatur, qui terra, mari, cęloq; non capitur, intra vnius corporali membra suscipitur, de creatura sua creator omnium procreatus.

Magna mihi mysterij hęc Prophetę loquēdi ratio reficit memoriam. Iacob cum tota nocte cum Angelo luctat⁹ esset, eandem dimittere, nisi percepta benedictione, noluit. resistebat porro Angelus, & omni ratione elabi conabatur, donec sub aurorā victum se confessus, eidem benedictionem impertiuit, dicens: *Dimittite me, iam enim ascendit aurora* *Gen. 32.* Omnes, eheu! prophetę tota legis Mosaicę nocte cum Angelo illo testamēti luctati erant, eiusq; benedictionem efflagitabant, *Benedicat nos Deus, Deus noster, benedictat nos Deus.* at ipse, quo erat robore & cōstantia semper restiterat, donec gratiæ aurora illucescente, vel potius Maria, quę vere aurora confurgens dicitur, exoriētē, in sacro eius vtero ita coarctat⁹ est, vt se velut victum tradere, hominique benedictionem suam elargiri coactus fuerit. Atq; huc alludit propheta cum diceret, *scemina circumdabit virum.* *Allegoria insignis.*

Iacob paternam benedictionē extorque-
Ter 31.
re satagens, habitum mutauit, & sub euenti-
Gen. 27.
ta veste coram patre comparuit: quam fraudem cum senex Isaac cęcutiens intellexisset, *expaui supore vehementi. Et vltra quam credi par est, admiratus est:* cumq; hanc benedictionem reuocare, & irritam declarare voluisset. Glossa quaedam dicit, cęlitus ei hanc fraudē reuelatam fuisse, indeq; simul didicisse, vestium hanc cōmutacionem figuram esse eius, quam Dei filius aliquando facturus esset, cum laciniis humani generis indueret, se que ipsum incarnationis mysterio quodammodo exuens, alium habitum, & vilem quidem, assumeret, atque hinc senecionis huius admiratio cōpit exordium.

Rupertus autem hęc exponens, ipsam hęc *Rupetti o-*
Verbi diuini incarnationem intelligit; quod *pinio.*
vt paternam nobis benedictionem obrineret, in Incarnatione, humanitatis nostrę vestes assumpsit: quod cum cęlū terraq; inaudissent, actūq; intellexissent, adeo expauerunt, vt nec verbis exprimi, nec cogitatione *com-*

comprehendi eorum admiratio queat. Hoc ipsum Ioseph & Maria hodie quoque admirantur & stupent.

Irem 31.
Tres natiuitates admirabiles.

Quid autem admirantur? mysterii scilicet nouitatem; ita namque de eodem locutus est Ieremias, *Nouum fecit Dominus super terram.* Vere, inquam, nouum. Nam si quis vnquam prater communem naturæ ordinem natus est, ipse Dei filius profecto omnem ordinem inuertit. Adam quidem è terra cõpositus, & è limo natus est; Eua è costa viri formata: Christus autem è virgine matre habet exordium: quod omnium maxime mirandum, ac proinde vere nouum appellandum est. Hæc quidem Augustini sunt, qui magnam hic & dignam quam omnes demirentur, nouitatem factam existimat.

Serm 11. de temp.

Mirantes, Potentiam scilicet huius operis, ad cuius perfectionem tanto robore ac virtute opus fuit, vt cœlos etiã, & eos illos axes, distingui oportuerit, quo desideratus gētibus per eisdem ad nos descenderet. Ita si quidem loquitur Isa. *Vt nam dirumperes cœlos, & descenderes!* vniuersi quoque ordinem inuertit, ac fœdera rerum quodammodo turbat; terram nimirum in sublime sustolli, cœlos vero subsidere. *Inclina cœlos tuos & descende.*

Isa. 64.

Psal. 143.

Mirabilia hæc & portenta considerans Dauid, toto vitæ tempore eadem se demiraturum profiteretur, dicens: *Deus docuit me à iuuentute mea, & vsque nunc pronuntiabo mirabilia tua, & vsq; in senectam & senium. Deus ne derelinquas me, & nec annuntiem brachium suum generationi omni, quæ ventura est; potentiam suã & iusticiam Deus, vsque in altissima qua fecisti magnalia. Deus quis similis tibi?* Per brachium illud Domini, Verbum humana carne indutum intelligit; per potetiam & iusticiam, magnalia inquam illa, denotat Deum humanam naturam assumpturum, in stabulo nasciturum, laciniis inuoluendum, virginis vberibus lactandum, & aliorum; nstas frigus & calotes, aliasque quibus homines obnoxii nascuntur, miseras toleraturum. Atque hæc sunt admirationes, quas in Euangelio præfenti legimus.

Psal. 70.
Dauid in carnationis mysterium demiratur.

Luc. 1.
Humilitas admirabilis.

Erant Ioseph & Maria mater Iesu mirantes. Humilitatem scilicet filii Dei, qui adeo se demisit, tamque profunde se deiecit, vt ab vno ex-

tremo ad aliud delapsus sit, è Creatore creatura, è Domino seruus factus, immortalis cet in mortalitatem induerit, & Deus hominem assumpsit. *Exinaniuit semetipsum, formam serui accipiens.* Magna & singularia in Deo notabilia Dei. re, eundemq; eadem patrare, admirandũ non est: hoc n. potentia eius est cõmune, magnitudiniqu; per omnia respõdens: at videre eum in humilitate positum, sese demittentem, omnibusq; subicientem, singularem admirationem meretur. Et vt mirum non est, flammam sursum exurgentem, graue incendium causari, omniaq; longe lateq; depopulari; eo quod hoc naturale sit, sed eandem prater naturam descendere, nemineq; impellenteteram adurere, vere mirandum est, & non sine miraculo fieri potest. Ita docet Grego. Nyss. Episcopus: *Magnum & excelsum quid operari in Deo nou miraculum, sed natura eius consentaneum est, at in humilem & abiectum statum descendere, qui omnium supremus est, hoc omnem admirationem superat.* Augustinus porro in sermonibus de tempore, Deum, hoc faciendo seipsum vicisse testatur, atq; hoc est quod Ioseph & Maria tantopere demirantur.

Philip. 2.

In dialog.

caso. 24.

Serm. 22.

S. Thom. 1.

p. q. 7. ar. 1.

Luc. 4.

Isa. 4.

Epist. ad L.

Dardani.

Sed nec hoc solum mirantur, quin etiam merita, qualitates & perfectiones puelli. Qui quantumuis paruus & tener, perfectissimus est; quamuis ploret sapientissimus: quippe qui propter nobilitatem, vnionem cum Verbo & habitudinem, quam habet in quantum mediator hominum, gratiam quandam habitalem in anima habeat: virtutes autem & dona, quæ velut quedam perfectiones potentiarum animæ sunt, in quantum ipsæ à directione Spiritus S. dependent. Certum est autem, animam Iesu Christi ab hoc gubernatore in omnibus perfectissime directam fuisse. Testatur id ipsum Euangelista Lucas: *Iesus autem pl. nus Spiritu S. regressus, est à Iordane, & agebatur à spiritu in desertum.* Ipsa quoque Prophetarum oracula idem prædixerant; nam quod apud Isaiam legitur: *Apprehendent septem mulieres virum unum.* Glossa ita exponit, *septem Spiritus sancti dona Christum.*

Mirantur, quod omnes gratiæ gratis datæ in puerulo hoc reperiantur, nam vt in capite vti bene scripsit Augustinus: *omnes sunt sensus, ita & in Christo seruant omnes gratia.* Ipsum quoq;

Deut. 18.

quoq; domum Prophetæ; prophetam etiam fuisse è lib. Deut. probare poterimus: *Prophetam suscitabit vobis Deus de fratribus vestris.* Ipsa quidem gratia, quæ in eo reperiebatur, infinita non fuit, quod anima Christi creatura esset, ac proinde capacitatis finita; & quoniam gratia subiectum excedere non potest, ideo infinita esse non posset, vt docet D.

1. p. q. 7. art. 12.

Thomas: vel, si eam improprie infinitam appellare velimus, id fieri dicendum est; quod nullis sit limitibus circumscripta, sine careat & terminis, nullumq; obstaculum patiatur.

D. Tho. 3. p. q. 2. art. 2.

Mirantur quod puer hic infinitæ sit sapientiæ, quod præter diuinam, scientia omnigena dotatus sit, scientia quæ ipsam Angelorum longe transcendat, scientia qualem beati in cælo nanciscuntur, qua Deum etiam in quantum homo, perfectissime nouit. Vnde de eo scripsit Ioannes, *scio eum, & sermonem eius seruo.* scientia adhæc cœlitus data & infusa cum ipse sapientiæ æternæ sit receptaculum, in quo omnes thesauri sapientiæ absconditi, vt Apostolus ait, scientia etiam acquisita, & in rerum experientia fundata, adeo vt omnia in Verbo, teste D. Thoma, etiam infinita, cognoscat. Anima namq; eius potentiam suam cognitam habet, & quidquid potest: atqui hæc in expiationem infinitorum scelerum,

Ioan. 8.

Colof. 2.

1. Ioan. 2.

vt Ioannes ait, extenditur: *Ipsè est propitiatio pro peccatis nostris, non autem pro nostris tantum, sed etiam pro totius mundi.* Ergo ipsum etiam quod infinitum est, cognitum & perspectum habet.

Denique admirantur quidquid de puero hoc credi, cogitari, & dici potest: quomodo scilicet Ioachim & Anna natura steriles genuerint illam, quæ filium hunc, sine minimo virginitatis detrimento, pareret: quomodo Zacharias incredulus mutus factus sit, ac deinde in filii circumcisione loquelâ receperit: quomodo Ioan. Baptista materno in vtero exultauerit, & Domini sui præsentiam senserit: quomodo Verbum æternum Patris in Bethlehem nasci voluerit, idque in stabulo, & non in splendido palatio: quomodo mater eum sine vilo dolore pepererit: quomodo illo nato Angeli cælo descenderint, & iucundissime cecinerint: denique quomodo totus orbis miratus fuerit & obstupuerit. Quam

bene igitur de puero hoc prædixit Propheta, *Vocabitur nomen eius admirabilis.* quidquid enim in ipso futurum est, admirationem merebitur, Incarnatio scilicet eius; natiuitas, vita acta, miracula, mors resurrectio, ascensio, ceteraque mysteria. Dic igitur num Ioseph & Maria merito mirari poterint?

Nam vt Regina Saba, Salomonis regis sapientiam, magnificentiamque, è longinquis profecta regionibus, mirabatur; ita gloriosa cœli terræque regina mirabitur; quidquid filii sui sapientia Angeli, Pastores, Magi, Simeon, Anna vidua testabantur, & quidquid Prophetæ hæcenus prædixerant.

At mirum, nullos opera, miracula & quidquid de Iesu dicitur, mirari præter Ioseph & Mariam parentes eius: vt hinc manifestum fiat, solos iustos opera Dei, eaq; quæ de maiestate illius referuntur, mirari & suspicere, mundanos a. nonnisi mundana, honores, dignitates, diuitias & inanis iisq; similia demirari. In quo prædicatoris Holofernis imitari videntur, qui visa Iudith viduæ pulchritudine stupens mirari fuit. Quos in Epist. Catholica Apostolus Iudas suis colorib. depinxit, *secundum desideria sua, ambulantes, & eos eorum loquuntur superbiam, mirantes personas quas suscipiunt gratia.* Iusti & timentes Deum auditibus operibus Iesu, mirantur & stupent, mundani vero turbantur & pauent. hinc Herodes & omnes ciues Ierosolymitani, audientes dicentes magos: *ubi est qui natus est rex Iudæorum? Vidimus enim stellam eius in oriente, turbati sunt, & metu non patuo percussis; sed audite & alios conceptus super hæc admiratione Iosephi Mariæ: Erunt Ioseph & Maria mater Iesu.*

Euangelista prius Iosephi quam Mariæ, prius fabri quam matris Christi & reginæ Angelorum, meminit; vt hinc nimirum iuniores coniuges, matrimonio aliquando copulandæ discant, quo cultu & honore maritos prosequi debeant. Demostrauit hunc exemplo suo gloriosa Deipara, cum inuento Iesu inter doctores in templo ait: *Ecce pater tuus & ego dolentes quareba-*

us te. O admirabile humilitatis exemplum! Hic discat matrona quantumuis nobilis & lauta sit, coniugem suum, tametsi plebeum aut humilioris conditionis, non despiciere. Ad hoc ipsum adhortatur eas

Isa. 9.

1. Reg. 10.

Soli iusti opera Dei admiratur.

Iudith. 10.

Iud. 1.

Matth. 2.

Luc. 2.

Luc. 2.

Pau-

Ephes. 5.

Paulus Ephesis scribens : *Mulieres viris suis sublitae sint, sicut Domino, cuius rei rationem reddens subnectit, quoniam vir caput est mulieris sicut Christus caput est Ecclesia.* Hoc in ludo edocta prudens illa matrona Sara, tanto maritum Abraham honore profecuta est, vt nunquam nisi Domini eum nomine appellandum duxerit, quod sexcentis relictis, vno testimonio confirmabo, *Postquam conserui, & Dominus meus vetulus est, voluptati operam dabo.* Hoc imitami matres; interea ipse templum petam, dispiciamque quid Simeon & Anna vidua pueri dicant: & est hec secunda concionis pars.

Gen. 18.

III. Prophetat de Christo Simeon. Luc. 2.

Pius ille senex, cum puerum longo defideratum tempore brachijs stringeret, & vlnis amplecteretur, incredibili gaudio perfusus, & lacrymas pra exultatione effundens, Matrem his tandem verbis compellauit. *Ece positus est hic in ruinam, & in resurrectionem multorum in Israel, & in signum cui contradicetur, & tuam ipsius animam pertransibit gladius.* Notat hoc loco Theophylactus, Simeonem, relicto Iosepho ad Mariam virginem, velut veram pueri matrem, orationem conuertisse, eique quidquid pueri euenturum erat, pra dixisse. Alii vero existimant, eu spiritu prophético repletum, primo matri locutum, quod quae de Messia passione praediceret, ad Iosephum nulla ratione pertinerent; quippe qui ante expiraturus esset; sed ad matrem, quae passione filii & coram intuitura, & in monte Caluaria morienti ad futura esset.

Mundi gaudia in momento transcunt.

Equidem alterius sum opinionis, scilicet senem hunc lacrymas gaudio, afflictionem prosperitati, & tristitia letis permiscere voluisse: cum enim Christum salutare Dei, lumen ad reuelationem gentium, & gloriam plebis Israel dixisset, matrem etiam benedixisset, felicemque ob huiusmodi partum praedicallet, vtriusque mortem & passionem praedixit, quamuis multum inter se discrepantem. Deinde vt hinc felicitatis terrena inconstantiam, ac prosperitatis temporalis variationem disceremus, nihil siquidem stabile aut firmum hic haberetur, ipsaque gaudia & prosperitates, a tristitia modestaque qua proxime occupantur: quod maxime in patribus locum habet. *hodie ob filios beati praedicebantur & gau-*

deant; cras conuersa rerum sorte mille dolores in animo ob eisdem & angores experientur. Exemplo sit Deipara; quae hodie ob natum Iesum beata praedicebat; & ecce eodem etiam momento ob filium cruciatus & doloris gladium sensura denuntiatur: *Ece hic positus est in ruinam, &c.*

Luc. 2.

Hocce porro Simeonis vaticinium mille difficultates includit, & nodos implicatissimos, quos vt dissoluam, ad interpretes loci huius appellabo, & ipsorum sententias petam. Bedae & Theophil. primo occurrentes, aiunt Simeonem hic praedice voluisse, eos qui in Christum non essent credituri, caluros & animam ruinam incursum, qui vero in ipsum credituri essent, eumque secuturi resuscitandos, saluandos, & vitae aeternae confortes futuros: ac proinde illis in ruinam, his contra resurrectionem Christum fore.

Bedae expositio.

Aliter autem Origenes; putat enim Christum in ruinam & resurrectionem multorum positum, ita intelligendum, ipsum quidem ad mortem, alios vero plurimos ad resurrectionem destinatos esse perinde ac si Simeon dicere voluisset, Christum suum interitu ruinaque mundo salutem & diuitias allaturum: morteque quae omnium rerum ruina est, consumptum, alios ad vitam reducturum: itaque ruinam, passionem, & mortem eius aliis resurrectionem & vniuerso salutem orbi allaturam.

Origenis.

Gregorius Nazianzen. aliam viam ingreditur, aitque quamuis Christus omnes homines saluos cupiat, nonnullis tamen opera & miracula eius in ruinam, nonnullis vero in salutem & resurrectionem futura; illos excacatura, alios vero illustratura non aliter ac lumen diuersos, secundum oculorum diuersitatem, effectus videmus producere; quod mirum hos illuminet, illorum vero oculis officiat; aquilam perspicacem reddat, vespertilionem vero excacat. Huc alluisse visus est Dominus cum de se diceret: *Et gaecida in iustitia bo; percussa, & ego sanabo: an non idem est dicere.* *Hic positus est in ruinam & resurrectione multorum?*

Greg. Naz.

Deut. 32.

Glossa Ordinaria alium verbis his sensum adaptat, dicitque Christum Dominum in ruinam vitiorum multorum, & resurrectionem multarum virtutum missum esse, siquidem ante aduentum illius omnia peccata domina

Glossa ordinaria.

mina

eminabantur, & ipse non ob aliam causam in mundum venit, quam ut peccati imperium viresque euerteret. Hinc bene additur, *Multorum*, eo quod peccata, non secus ac virtutes, nunquam sola sint, sed vnum aliud sequatur. Ruinam quoque ante resurrectionem posuit, quod prius euertere iniquitatem vitiaque eradicari oporteat, quam virtutum germina inseratur, & bonum semen fructificet. Atqui hoc loquendi modo usus est, & Sapiens, *Tempus destruendi, & tempus aedificandi*. Ieremias quoque hunc in modum praeceperat Deus: *Euellas & destruas, disperdas & dissipas, aedifices & plantes*.

Ecl. 3.

Ierem. 1.

Equidem ut meam hic quoque symbolam proferam semper in ea opinione fui, Simonem aliud nihil insinuare voluisse, quam Deum multis ruinam fore occasionaliter & per accidens, & resurrectione causaliter, effectiue & directe: ruinam superbis, & resurrectionem mitibus & humilibus. Atque hunc in modum intelligenda sunt verba illa Osee Prophetae: *Perditio tua ex te Israel, tantummodo auxilium tuum ex me*. Ad haec Simeon per vocem illam resurrectionem, non corporum, sed animarum est statu peccati resurrectione & salutem earum intellexit, cuius oppositum ipsa ruina & damnatio est. Certum est autem, per gratiam Christi Iesu illiusque, Ecclesiae Sacramenta vere nos resurgere. vnde Paulus, *si surrexisti cum Christo*, & ipse de se Dominus: *Ego sum resurrectio & vita*: peccantium scilicet resurrectio, & animarum mortuarum vita; nulla autem ibi esse potest resurrectio, vbi ruina prius non fuit. Hinc Christus positus dicitur in ruinam & resurrectionem.

Ose. 13.

Coloss. 3.
Ioan. 11.

Deus non est peccati auctor.

Non ait, Christum omnia destructurum, plurimorum ruinam & exitium fore, sed eum tantum in ruinam positum esse plurimorum. Discamus hinc, quemadmodum Christus nullius mali aut peccati auctor est, ita nec vllum admittere peccatum posse; est enim natura *ἀρκεῖν ἁμαρτίας*, & peccati incapax: plurimis autem in ruinam & peccatum est, qui quoniam peruersi & improbi sunt, ex operibus & verbis Christi scandalizantur; cuius scandalii non ipse, sed hominum peruersorum malitia causa est.

Quid obstat autem, quo minus verba haec

Simeonis in superiores & Praelatus Ecclesiae detorqueantur, qui vitae turpitudine, & alio quouis prauo exemplo Ecclesiae Christi in ruinam sunt & interitum? Robert Aluarus, mulierem Aethiopenem, concubitusque; idcirco cum Aethiopo vel Mauro accusatam, non aliter innocentiam suam testari potuisse, quam quod conceptus tempore oculos in Aethiopsis imaginem parietis affixam morose coniecisset, & proinde prolis nigredinem in imaginationis vehementiam potius, quam in vetitum concubitum referendam. Ad eundem modum monstruosi hodie partus, id est, peccata, inter fideles reperiuntur, qui exculare se facile poterunt, quod horum exempla, in Praelatis, scelerum fuligine nigricantibus, plurima conspiciant. Atque huc trahi possunt verba illa Osee: *audite hoc sacerdotes, quia vobis iudicium est, quoniam laqueus facti estis speculationi, rete est panis super os vestrum*.

Aluarus. Mi.
nor de platu
Ecl. li. 1. art.
69.

Ose. 5.

Gen. 30.

Oves Laban illius coloris foetum edebat, cuius erant virgae, quas Iacob fontibus & canalibus imposuerat; adeo ut quae candidas in concipiendo virgas viderant, candidas etiam ouiculas paterent, quae nigras, etiam nigrum foetum eicerent. Ita cum fidelibus hodierna die agi certum est: ipsi quippe Ecclesiae oues dici queunt; canales porro & fontes, ipsa sunt Sacramenta; pastores, curiones & Episcopi; virgae exempla quae edunt, & vitae illorum ratio, quem porro colorem Praelatorum & superiorum vita praetulerit, eum etiam mores & opera subditorum praferent; Pastorum namque ad exemplum vitam suam componit grex: qui si vitam ducant pudendam & fuliginosam, fuliginosa etiam erit vita ouium, contra vero si candidam & honestam, honesta quoque subditorum futura est. Adeo ut Ecclesiae vertices & capita, aliis in ruinam sint, in resurrectionem aliis; ut merito de ipsis Simeonis verba usurpari queant. *Hic positus est in ruinam & resurrectionem multorum*.

Luc. 2.

Ruina non

Et quoniam ruinae hic mentio habetur, me semper obseruavi nunquam eius Scripturam meminisse, quin semper ingens aliquod excidium, Scripturae vastationem, calamitatemque denotet. Vt in illo loco Exodi, cum Deus ingens aliquod malum innuere vellet, populo ait, *Cave ne inquam cum habitatoribus terra illius iungas amicitias*.

in sacra

Scriptura

magnam

vastationem

denotat.

Exod. 39.

citias,

Psalm. 109. *citias, quæ sunt tibi in ruinam.* Psalmographus Angelorum casum & damnationem referens, ipsum etiam usurpavit, *Iudicabit in nationibus, implebit ruina.* Lucas vero excidium aliquod & generalè vastitatem repræsentans: *Et facta est ruina domus illius magna.* Damnationem horribilem & intolerabilem per hanc intellexit Moses: *Demorabis,* inquit, *omnes populos quos Dominus, Deus tuus daturus est tibi, non parcat eis oculus tuus, nec servies diis eorum, ne sint in ruinam tuam.* Omnia autem hæc exprimere conatus est Simeon, cum ait Dominum Iesum positum esse in ruinam multorum, & in signum cui contradicetur.

Num. 6. In Græco autem textu legitur, *ἔστιν ἡ σὺνθεσις τῶν λέξεων*, & quoniam verbum *signum* pluribus modis accipi in sacra scriptura consuevit, hinc verba illa Simeonis plurimas easque discrepantes significationes admittunt. Interdum capitur pro eo quod aliquid significat; atque ita Christum signum dici, cui plurimi contradicant, nihil aliud est, quam Iudæos & Gentes cruci eius, quæ salutis nostræ signum est, contradicentibus & adversaturis: unde Apostolus: *Udæis quidem scandalum, gentibus autem stultitiam* esse ait crucifixum Christum, atque ita exponunt Beda & Theophylactus.

1. Cor. 1. *Signum* interdum miraculum denotat, ut in illo Actorum: *Fiebant signa & prodigia multa in populo:* & illo Psalmi: *Signa nostra non vidimus, tam non est Propheta.* atque hoc intellectu Christus vere signum existit, imo prodigium & miraculum: quod eius conceptio, natiuitas, vita & mors miraculis scaturiant, iisque adeo eximii & singularibus, ut plurimi iisdem contradixerint, fidemque iis adhibere noluerint. Dum enim diabolos ab energumenis pelleret, alii quidem admirabantur, & ob eadem in ipsum credebant, alij vero blasphemus ore ipsis deridebant, dicentes in Principe demoniorum Beelzebub demones fugari, ac virtute diaboli diabolum pelli. Atque hæc est plurimum neotericorum, magni tamen nominis auctoritatisque opinio.

Luc. 11. *Gen. 9.* Capitur etiam *signum*, pro fœdere interdum & pacto, ut in verbis illis Genesios: *Arcum meum ponam in nubibus, & erit signum fœderis inter me & inter terram.* Verum hoc modo

Tom. 1. Pars Hæmalis.

signum fuit Christus, signum inquam fœderis inter Deum & mortales, qui terram cælo, creaturas creatori, ima summis, inferiora superioribus reconciliatum venit: atque in hanc sententiam manibus pedibusque concedit Lyranus.

Equidem cum doctissimo Maldonato *signum* hic pro scopo capi existimo, in quem omnia tela dirigantur: atque ita capi dicendum est in loco illo Threæorum: *Et tendit Threæus, arcum suum. Et percutit me quasi signum ad sagittam.* Iob etiam, ut omnia in se elementa coniurasse ostenderet, ait: *Constituit me quasi in signum.* Iob. 16. A deo ut loci huius Euangelici sensus sit, Christum velut scopum fore, in quem omnia persecutionum, iniuriarum, opprobriorumque tela Iudæi dirigerent, qui non contenti conuictorum in eum plaustra congesse, cruci eum denique affixere, mortemque ignominiosissimam subire coegerunt.

Luc. 2. *Et in signum cui contradicetur,* id signum admirabile: cuius signum existit signum illud, quod sanguine agni Paschalis notatis domuum superliminaribus Hebræos ab Angelo exterminatore tutatum est: *Erit autem factum vobis in signum adibus in quibus eritis.* Exod. 12. signum, in cuius figura existit serpens ille æneus, qui à viperis percussos sanitati pristina restituebat: *Fac serpentem æneum, & pone eum pro signo, qui percussus aspexerit eum, viuet.* Num. 21. signum, quod regi Ezechia in certitudinem recuperanda sanitatis à Propheta datum fuit: *Hoc erit in signum à Domino, quod facturus sit Dominus sermonem quem locutus est, vis et ascendat umbra decem lineis, aut ut reuertatur eorundem lineis.* Denique signum quod omnes mundi gentes velut vexillum sequentur, & in quod obtutum desigant: de quo signo locutus est Isaias: *Leuabit signum in nationibus.*

Atque hoc inuere volebat sanctus ille senex Simeon de futuro Iesu Christi statu agens: quo etiam trahi possunt oracula Annæ viduæ: *Et erat Anna Prophetissa* IV. *Luc. 2.* Anna laudatorem annuum agens, ab assiduo precandis studio indefessoque orandi & ieiunandi exercitio, ut quæ de templo nec nocte quidem decederet. *Qua non decebat de templo, ieiunium & obseruationem seruans Deo nocte ac die.*

L Hinc

Hinc apparet quam gratum Deo sit in orando assiduum esse, & nūquam in precibus defatigari: cuius rei præclarum nobis exemplum dedit Saluator noster, cum integras noctes in oratione traduceret. Vnde de eo Evangelista scribit, *Pernitans in oratione Dei.* quodque exemplo demonstravit, verbis etiā docere voluit; apud eundem enim Evangelistam legimus: *Oportet semper orare, & non deficere.* Paulus quoque sui temporis Ecclesias idipsum hisce verbis edocuit, *sine intermissione orat.* eius autem emolumenta referens Iacobus Apostolus ait: *Multum, inquit, valet deprecatio iusti assidua.*

Luc. 6.

Luc. 18.

1. Thess. 5. lac. 3.

lib. 2. de orando Deum. Quicumque orationem non diligit, anima sua paupertatem manifestat.

Aureum eloquentiæ flumen Chrysostomus dicere solebat, ex orationis neglectu animæ alicuius imbecillitatem inopiamque colligi posse: verba illius, quod credam maius illa pondus habitura, depromam: *Cum sider. quempiam non amantem orandi studium, nec huius rei feruida vehementique cura teneri continuo mihi palam est, eum nihil egregia dotis in animo habere.*

Scriptor quidam nostri ævi, doctus iuxta ac pius, & hanc similitudinem proferre solebat: quemadmodum quis nunquam ova excludere poterit, quæ foueri coepta deserit, & rarissime iis incubat: ita quicumque statim ab oratione surgit, preces interruptit, nec in iis assiduus est: nullum ex iis fructum percipiet. ipsa namque obesse interruptio, prodesse autem assiduitas & perseverantia solet.

Granat. tom. 1. serm. de temp. sur. tom. 7.

Hinc S. Egid. è primis D. Francisci sociis dicebat eum qui propter distractiones ab orationis perseverantia desistit, similem esse fugienti e prælio non adeptæ victoriæ. In ipsa enim cum inimicis, mundo, carne & diabolo præliamur, qui orationi vacantes ut plurimum turbare & impedire consuevere.

Oratio curfori comparatur.

Scite autem oratio curfori aut tabellario comparari poterit, ut quæ Deo de anteriorum & affectuum nostrorum tabellas deferat. curforem enim, præterquam quod sedulus & solers, omni alieno negotio vacans, & ad commissa negotia quanto citius exequenda esse celer debeat, importunum quoque esse oportet, adeo ut quamvis interdum repulsam patiatur, omni tamē ratione conetur suscepta negotia feliciter ad exitū deducere. Ita oratio-

nem, ut omittam quod celer, diligens, & ab omni sæculari strepitu libera esse debeat: nō prius finiri par est quam petita obtinuerit.

Iudith. 8.

Sacerdotes & seniores Bethulienfes increpabat Iudith, quod ab oratione desistetes, & de impetratione diffidentes, inimicis urbem, nisi intra quinque dies suppetiæ adessent, tradere decreuissent: *Qui, inquit, estis vos, qui tentatis Dominum? posuistis vos tempus miserationis Domini, & in arbitrium vestrum diem constituistis ei?* Ita porro faciunt qui domi à Domino non exaudiuntur, & auxilium quod sperabant differtur, ab oratione defatigati, imo quasi redio affecti surgunt, magnopere vituperandi sunt.

Gen. 32.

Jacob Patriarcha tota nocte cum Angelo luctatus prius eum dimittere noluit, quam benedictionem impetrasset: qua importunitate victus Angelus antagonista, *benedi. t. ei eodem tr. loco.* Porro lucta hæc aliud non erat quam feruida quædam & importuna oratio, qua Angelum enixe orabat, ut se à perfidi Esau persecutione liberaret. Mysterium autē denotat, hoc nobis modo cum Angelorum rege luctandum esse, & non prius illum deferendum, quam gratias eius & benedictiones perseverantia & importunitate precum impetrauerimus. Idque exemplo sanctæ huius viduæ Annæ, quæ octogesimo iam in templo annuum, orando consumperat, & nunquam ab eodem discedebat.

Cant. 1.

Sponsus in Canticis dilectæ dicebat, *Murenulas aureas faciemus tibi.* ubi alia lectio legitur, *Turtures aureas faciemus tibi.* Id est, Carissima mea, amorem tibi meum ut testatū faciam, murenulas tibi dabo: tanto te namque amore prosequor, ut à capite ad pedes usque monilib. onustam te velim: non alia porro tibi concinnabo, quæ turtures aureas vermicalas argento. Cur putatis eum turtures, non vero aquilas aut cornices, sponsæ dedisse? quæ turtur cum multis ob causas, tum præsertim ob lugubrem illum & tristem cætum, quo amisto cõpare gemit, & perpetuo gemit, perseverantiæ symbolum sit. Ita Deus animam gemebundam & suspirantem diligit, quæ noctes dieque in oratione traducas, eiusque misericordiam incessanter & assidue efflagitet.

Hæc autem perseverantia & constantia plu-

Turtur perseverantiæ symbolum.

Perseverantia hæc
proximis
gravis est.
1. Reg. 17.

plurimis, eidem minime assueris, gravis est & permolesta. Hinc David rex cum Philistheo in singulare certamen descensurus, Saulis armis indutus incedere non potuit, sed iisdem grauatus potius quã munitus, ait, *Non possum sic incedere, non enim usum habeo*. Itaq; depositis armis inermis ad duellũ properat. Notate rem miram: arma quibus Saul indutus strenue & animose pugnabat, Davidem grauabant, adeo vt se mouere nõ posset, nedum incedere: cuius rei hæc ratio est: quod Saul iisdem, non vero David, assueuerat. Vt allegoricum hinc sensum proliciam, dico arma quibus dæmon, metuendus ille Goliadas expugnatur, esse orationem, pœnitentiã, ieiunium, eleemosynam & integram Christiana legis obseruationem, quibus qui assueuerit, nullo negotio prælia conferuat: at quibus insolita ea sunt & inuisa, sub pondere fatiscientes deficiunt, & de victoria desperant.

Heb. 12.
Psal. 96.
Conclusio.

Vnde Paulus Hebræis scribens ait, *Omni autem disciplina in presenti quidem videtur non esse gaudii, sed mœroris: postea autẽ fructum pacatissimum exercitatus per eam reddit iustitia*. quo loco in presenti, capiendum est quasi diceretur: *in presenti*: quod in orationis perseverantia constantiaq; locum potissimum habet.

Quamobrem, Christiani, sanctis exercitiis incumbamus, virtutem colamus, precandi studio assuescamus, in oratione instar Annæ viduæ assidui simus & frequentes, & ad exemplum iusti Simeonis in lege Dei noctes & dies meditemur, eiusq; mysteria suspiciamus, admiremur, & enarremus: de puero Iesu agamus, eius incarnationem, natiuitatem, & cetera quæ in vita patrauit miracula recolamus: at in primis incarnationis eius admirabilis dignitatẽ ac maiestatem, adeo sublimẽ & eminentem, vt omnia potentiam splendoremq; illius demirentur. Ita quippe cantat Psalmista, *Montes admirantes Deum humanã naturam induisse, & in terrã descendere voluisse, sicut cera fluxerunt à facie Domini omnis terra*. Et vere ita se tes habet, æternæ & omnipotens Deus: omnia namq; adeo sublimia, & à mentibus nostris remota sunt, vt non nisi per raptus, admirationesq; eodem, & præsertim ad diuinum gloriôsæ natiuitatis tuæ mysterium, pertingere valeamus. Quænam

Psal. 96.

Tom. 1. Pars Hyemalis.

n. nouitas & quod paradoxum, te qui in cœlesti habitaculo ab Angelis adorari, à Cherubin coli, à stellis illustrari solebas, adeo humiliatum cernere, & demissum, vt in stabulo nasci, cœli iniuriis exponi, in præsepio reclinari, inter animalia collocari volueris? Quis n. repentinam hanc metamorphosim, subitam hanc mutationem non obstupescat, regem nimirum serui conditionem assumpsisse, & æternum in temporalem, impassibilem, commutatum esse, hunc deniq; ad cuius nutum omnia elementa, & mundi etiam cardines tremunt, in præsepio inter animalia præ frigore palpitare. Gratiam igitur nobis concede, vt mirabilia omnia demirantes, maiori tui hic sincere amandi colendiq; assidue studio teneamur: donec in alteram nos vitam vocare digneris: quam nobis concedere dignetur, qui viuit & regnat in sæculorum sæcula Deus, Amœn.

DOMINICA PRIMA POST
EPIPHANIAM.

Partes.

1. De aduersus humana vita.
2. De matris filiiq; exemplo.
3. De cura vxorum ac prolum.
4. De festo nefasto seu infalici, ac amisso Christo.
5. De ingressu religionis in scis parentibus.
6. De inuentione pueri in templo.

Cum factus esset Iesus annorum duodecim,
ascendentibus illis Ierosolymam. Luc. 2.

FIGURA.

Magnus quidem dolor magnaque animi angustia erat, quam Tobias senior, eiusq; coniux Anna in absentia iunioris Tobiaz, quem in Mediam miserant, sentiebant. Ipsa namque mater doloris & moræ impatiens, quotidie montium iuga conscendebat vt, si eum eminus forte venientem cerneret, marito nuntiaret: quem cum elusa frustra dicebat, *Hœu, hœu me, fili me, vt quid te misimus Tob. 10. peregrinari, lumen oculorum nostrorum, baculũ senectutis nostræ, si latũ vitæ nostræ, spem posteritatis nostræ!* At maior, mihi credite, amaritudo angustiaq; animi fuit, q̃ gloriôsæ Deiparæ,

L. 2. ra, &